

Bogdan Dolenc

Beseda za uvod

Najlepši prizori, ki smo jim bili priče v zadnjih desetletjih evropske zgodovine, so zame tisti, ki prikazujejo, kako so padale meje in se podirali zidovi, ki so desetletja ločevali mesta, dežele in narode. Prebivalci vzhodnega Berlina so jokali od sreče, ko so novembra 1989 prvič brez dokumentov prečkali mejni prehod pod Brandenburškimi vrati. Meje so potem padale ena za drugo v procesu združevanja Evrope. Toda četrto stoletja po teh dogodkih smo priče novemu postavljanju meja in sramotnih plotov. Evropska trdnjava se na svoji vzhodni meji z žično ograjo brani beguncev z Bližnjega Vzhoda. Združena Evropa je danes sprta kot še nikoli doslej. Naša celina boleče spoznava, da politična edinost (združitev) nikoli ni dokončno pridobljena in uresničena, ampak je vedno le v nastajanju, v negotovi tekmi med sredotežnimi in sredobežnimi silami.

Ali se ne dogaja nekaj podobnega tudi v iskanju edinosti med krščanskimi Cerkvami? Papež Frančišek je ob srečanju s patriarhom Bartolomejem I. izjavil, da je »edinost pot, po kateri hodimo skupaj«. Za cilj vemo, pokazal nam ga je Kristus. A v tem veku smo povabljeni na skupno pot, »kdor pa najde pot, bo cilj vedno nosil v sebi« – če smem tu navesti znamenite besede našega gornika.

Podobno je razmišljal papež Benedikt XVI. leta 2011 ob obisku evangelikičansko-luteranske župnije v Rimu:

»Kljub žalosti, ker še nismo edini, moramo najprej biti hvaležni za tisto edinost, ki je že dosežena. Mar ni lepo, da moremo danes skupaj moliti, skupaj prepevati, poslušati isto božjo besedo. Lepo je, ko gledamo pred seboj enega in edinega Kristusa in mu želimo pripadati. Menim, da moramo svetu pokazati predvsem veselje in hvaležnost Gospodu, ki nam vse to podarja; hvaležnost za to, da že obstaja neka resnična edinost, ki more postati še globlja. Ko napredujemo proti večji edinosti, pa se zavedamo, da nam jo more dati samo Gospod.«

Kakšna naloga se danes postavlja evropskim kristjanom? Kako lahko podprejo združevalne sile in se upro novim delitvam, mejam in ograjam z bodečo žico v Evropi in svetu? Nedvomno tako, da pokažejo otipljiv in prepoznaven zgled edinosti, ali bolje: zgled neutrudnega dela za edinost. Z delitvijo krščanstva v 11. in zlasti v 16. stoletju je bila namreč močno okrnjena njegova pričevalna moč. Evropa ima krščanske korenine, saj so njena ljudstva šele prek krščanstva zrasla v kulturno enoto. Hkrati pa se je zadnja desetletja bolj kot katera koli druga celina odtujila krščanstvu, še več, smemo govoriti o odpadu (apostaziji). Zgodovinarji prepoznavajo enega od vzrokov za takšno izgubo krščanske substance v needinosti kristjanov. Katoliški raziskovalec reformacije Joseph Lortz (1950, 8) priznava, da je reformacija imela za cilj vse kaj drugega kot razkol. Leta 1950 je zapisal:

»Reformacija si je prizadevala za prenovo ene in celotne Cerkve, ki je skupna vsem kristjanom, njene glave in udov. A to se ni uresničilo. Prišlo je do pretrganja, ki je razdelilo Cerkev in krščanstvo. Nedvomno osrednja naloga reformacije ni bila izpolnjena. (...) In to mora vse globlje priti tudi v zavest evangeličanskih kristjanov.«

Kardinal Kurt Koch, sedanji predsednik Papeškega sveta za edinost, je že pred leti predstavil »osvobajajočo ekumensko vizijo«, ki ubira srednjo pot med dvema skrajnostma. Prva je monolitno poenotenje v smislu togega uniformizma, kar je »katoliška skušnjava«. Druga skrajnost pa je »anarhična in zgolj nevidna edinost v smislu nezavezujočega pluralizma«, v čemer prepozna »protestantsko skušnjava«. Ekumenska edinost Cerkva je lahko le edinost v različnosti (»Einheit in der Vielfalt«) in različnost v edinosti, ali to, kar je hotel Yves Congar povedati z neprevedljivim izrazom – »unipluralité«.

Menim, da je ekumenski duh premagovanja ločilnih zidov in iskanja »edinosti v različnosti« v slovenskem prostoru živo navzoč vse od blaženega A. M. Slomška dalje. Saj se vendar vsi trudimo hoditi za Njim, ki »je naš mir,« za Njim, »ki je iz obeh napravil eno, s tem da je podrl steno pregrade, to je sovrašтво« (Ef 2,14). Zlasti se je ta duh okrepil v preteklem stoletju, s koncilom pa je postal nepreklicna odločitev in zaveza celotne Cerkve in samoumevna razsežnost našega oznanjevanja. Tega duha so med nami budili navdušenci in garači ob reviji *Kraljestvo božje* in ekumenskem zborniku *V edinosti*, ki sta predhodnika pričujoče revije *Edinost in dialog*. Na naši naslovnici je zato ponosno zapisano: *Nova serija, letnik 70*. S takšno letnico se lahko kiti le malo revij pri nas.

Fanika Krajnc-Vrečko (2013, 11–17) je v prvi številki nove serije lepo predstavila časovne razpone izhajanja predhodnih števil in pot do mednarodne znanstvene revije *Inštituta Stanka Janežiča za ekumensko teologijo in medreligijski dialog* pri Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani. Revija se sme torej s ponosom ozirati na bogato žetev minulih sedmih desetletij. Naj ji bo sreča mila tudi vnaprej, ko še bolj odprta in obogatena vnovič išče nelahko pot med bralce.

Reference

- Koch, Kurt.** 1995. *Kirche im Dialog. Zwischen Realität und Vision*. Graz-Esztergom-Paris-New York: Andreas Schnider Verlagsatelier.
- Krajnc-Vrečko, Fanika.** 2013. Tradicija v edinosti in dialogu. *Edinost in dialog* 1 (68): 11–17.
- Lortz, Joseph.** 1950. *Wie kam es zur Reformation*. Einsiedeln: Johannes Verlag.